

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

Hadtudományi Doktori Iskola

Az értekezés eredményeinek rövid bemutatása és összefoglalása

a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Doktori Szabályzatának követelményei szerint

Demokráciák és fegyveres erők működési elvei közötti kapcsolatok

Alcím:

*Releváns befolyásoló tényezők és a rendszerszerű kölcsönös függőségi
viszonyok elemzése*

Jelölt

MMag. Wolfgang Peischel, dandártábornok

Témavezető

Dr. habil. Ujj András, CSc

Bécs, 2014. július

Ezennel kijelentem, hogy a "Demokráciák és fegyveres erőik működési elvei közötti kapcsolatok" című értekezésem más intézménynél sem benyújtásra sem pedig elutasításra nem került.

Bécs, 2014. július

(MMag. Wolfgang Peischel, ddtbk.)

A tudományos probléma megfogalmazása

A tudományos problémát a következő, egymástól kölcsönösen függő alproblémák átírhatják:

1. A nyugati posztmodern demokráciák békében akaratlanul is belső stabilitásukat veszélyeztetik, mivel haderejüket csökkentik és megfosztják a közfigyelemtől. További kutatásokkal meg kell teremteni a szükséges figyelemfelkeltést.
2. A fegyveres erőknek az állam demokratikus alapelvei és a katonai működési elvek közötti rendszerszerű függőségek figyelembevétele nélküli csökkentése veszélyezteti a belső stabilitást. Ezért feltétlenül szükséges a fent említett függőségek tudományos elemzése. Meg kell különböztetni a demokráciák között vívott háborúkat olyan háborúktól, amelyeket a demokráciák kevésbé fejlett demokratikus rendszerek ellen vívnak¹.
3. Alábecsülik a demokrácia feltételrendszerét a béke szempontjából. A dolgozat célja az, hogy ráirányítsa a figyelmet ennek az összefüggésnek a fontosságára.
4. Az állam demokratikus alapelveinek és a katonai működési elveknek, valamint az integrációs keretek megfelelő szintjeinek kategorizálási dimenzióit nem ismerik fel. A strukturált elemzési modellnek ilyen integrációs kereteket kell definiálni a rendszerrel kompatibilis változások feltételeinek megteremtése érdekében.
5. Ott is, ahol felismerik a fegyveres erők fontosságát a belső demokratikus stabilitás szempontjából, a politikai vezetés hajlamos - a fent származtatott rendszerszerű összefüggések fel nem ismerése miatt - *szimptomatikus* reakciókra. Az elemzési modell fő célja az, hogy tanácsot adjon a politikai vezetés és a fegyveres erők tervezői számára olyan rendszerszerű átszervezéshez, amely a demokráciával kompatibilis és egyúttal hatékonyan alkalmazható fegyveres erők irányába mutat.
6. A belső demokratikus stabilitás és a külső biztonság közötti kölcsönös függőséget nem ismerik fel elég világosan, amelynek következtében éppen egyes nyugati nemzeti stratégiák kudarcra lehetnek ítélve. Az elemzés célja, hogy bebizonyítsa ennek a függőségnek a demokrácia szempontjából való fontosságát, és azt a létrehozandó interdependenciális hálózatba helyezze.
7. Az állami hadászati célok meghatározásának szükségessége és az értékek állandó változása közötti ellentét olyan dilemmához vezet, hogy meg kell magyarázni a fegyveres erők szerepét békében, illetve hosszú távon meg kell tartani harci képességüket és egyidejűleg meg kell őrizni demokráciakompatibilitásukat. A kutatás egy olyan szintézisre tesz javaslatot, amely mind a két

¹ Az a felismerés, hogy a demokráciák általában békésebbek, egyoldalú értelmezés eredménye. A demokráciák valójában ugyanolyan gyakran kerülnek háborús konfliktusba kevésbé fejlett demokratikus rendszerekkel, mint más politikai formációk. Csupán a valószínűsége kisebb annak, hogy demokráciák egymás ellen vívjanak háborút.

követelménynek megfelel, és megérteti azt, hogy éppen az állam védelmi hozzájárulásai alkotják a politikai döntéshozatalban történő részvétel lényeges feltételét.

Kutatási cél

A következő kutatási célokat és alcélokat határoztam meg:

A *főcél* abban a kísérletben fogalmazódik meg, hogy a politikai döntéshozók és a fegyveres erők tervezőinek figyelmét ráirányítsam arra, hogy fontos az alkalmazásképes (harcképes) és egyidejűleg demokrácia-kompatibilis haderő, mert annak döntő hatása van az állam túlélőképességére. Ezenkívül ez a főcél segíti annak megértését, hogy a demokratikus társadalmi rend megtartását befolyásoló tényezők, mint a rendszer szerves elemei egymással kölcsönhatásban vannak - és ezért csak akkor változtathatók meg, amikor az összrendszer változásainak valamennyi következményét felmértük és értékeltük.

Kutatásom további célja, hogy a fent említett rendszer működési elveinek felhasználásával a politikai szint számára használható tanácsokat adjak azoknak a kulcstényezőknek a megtalálásával, amelyek az aktuális biztonsági témák kezelését megkönnyítik és annak a kérdésnek a vizsgálatával, hogy mindezen tényezők hogyan tudják támogatni mind a politikai, mind pedig a katonai vezetést.

1. Mivel a csökkenő védelmi kiadások nem teszik lehetővé, hogy megbízhatóan reagáljunk a jövőbeni kihívásokra, disszertációm segítséget kíván nyújtani ahhoz, hogy az elhajlásokat és hiányokat kellő időben felismerjük, és negatív fejlemények esetén megelőző ellenintézkedéseket lehessen végrehajtani.
2. Be kell látni annak szükségszerűségét, hogy a katonai felső vezetési szinteken képessé kellene válni olyan politikai jellegű tevékenységre, ami a stratégiai célok megfogalmazásán illetve értékelésén alapulna. Az új "vezetéstudomány" diszciplína definíciója komplex, idő-kritikus és nehezen megjósolható helyzetek esetén intellektuális alapként kell szolgáljon a stratégiai szakvélemények és értékelések magas színvonalú meghozatalához.
3. Egyaránt figyelembe kell venni a nevelés, kiképzés és személyiség-formálás jelentőségét, és ezeknek a hatását kiemelt eszközként kell kezelni az olyan ellenőrizetlen negatív változások elleni fellépéshez, amelyek a posztmodern értékrend irányába mutatnak és katonai képességek elvesztését eredményezhetik.
4. A politikai vezetési szint figyelmét fel kell hívni arra, hogy a 21. századi fegyveres erők szerepprofíljaira vonatkozó széles spektrum alkotja az állam hosszú távú demokratikus túlélésének elengedhetetlen előfeltételét.

5. Ezen kívül el kell mélyíteni a tudatosságot a következőkben:

- a polgárok nemzeti védelemhez való hozzájárulásának fontossága, mint a "védekező demokrácia" és mint a lehetséges jövőbeni európai védelmi identitás feltétele;
- a katonaság szerepe, mint a demokratikus értékrend garanciája békében is;
- a béke és demokrácia közötti kölcsönös függőség fontosságának a helyes értékelése, valamint
- a belső demokratikus stabilitás és külső biztonság biztosításának egyidejű követelménye.

Dolgozatomnak egyértelműen nem célja, hogy politikai döntéseket értékeljek vagy csökkenő védelmi költségvetéseket kritizáljak (ez ugyanis az egyes európai államok makro-gazdasági elemzését követelné meg). Azt tűztem ki célul, hogy a megtett vagy meg nem tett intézkedések kihatásait plauzibizáljam és megvilágítsam, milyen kockázatokat rejthetnek a megfelelő ellenintézkedések. Ezzel javaslatot teszek azon prioritások rangsorolására, amelyek a haderők harci alkalmassága fenntartásának optimalizálását korlátozott erőforrásokkal is lehetővé teszi.

Az elemzés csupán opciókat ad, a bennük rejlő veszélyekre rámutatva, az egyes lehetőségek kockázatát osztályozza, valamint egy prioritási rangsorolásra tesz javaslatot. Ez a rangsorolás különbséget tesz az irányító és a függő (alárendelt) tényezők között, és kijelöli a kritikus ösvényt egy lehetséges újjászervezéshez. Azt, hogy a politikai vezetés melyik lehetőség mellett dönt, milyen kockázatot vesz figyelembe és végül milyen prioritásokat alakít ki, sem értékelni, sem kritizálni nem tudom, mert a politika viseli az egyendüli, végső felelősséget a védelmi stratégia megválasztásában (egy nem megfelelőnek tartottban is), és a választók demokratikus akaratának legitimációja folytán a politika primátusa érvényesül.

Kutatási módszerek

A kitűzött cél, a rendszerszerű hálózat leírása a demokrácia szempontjából releváns tényezők, működési elvek és jelenségek széles körű és többdimenziós területén, az elméletek és módszerek széles spektrumának felhasználását feltételezi ahhoz, hogy minden aspektust megfelelő módon feldolgozhassunk. Ezért az alkalmazandó elmélet/módszer-készlet kialakítására és összetételére különös figyelmet fordítottam.

Olyan kutatási eredmények, amelyek a demokratikus alapelvek és a fegyveres erők közötti kölcsönhatással foglalkoznak átfogó és teljes perspektívában, még mindig nagyon kevés számban születtek, és a témával foglalkozó irodalom csak korlátozottan áll rendelkezésre. A felismerésekből

fakadó kísérletek, illetve empirikus megállapítások már eleve problematikusnak tűnnek – különösen ott, ahol a nemzeti biztonság forog kockán. Ezért a következő vezető alapelveket kellett választanom témám tudományos-elméleti megközelítéséhez:

- A kutatandó rendszerszerű összefüggéseket megmagyarázó működési elveket túlnyomórészt **racionális** kiindulópontként kellett kezelnem.
- Azt követően releváns, megfigyelt és megfigyelhető jelenségeket kellett választani, absztrahálni, valamint általánosítani a had- illetve vezetéstudományi tapasztalatok alapján és **induktív** módon.
- A fent említett jelenségek elemzéséből adódó felismerések **nomotetikus** eredményhez kell vezessenek, amelynek a korábban racionálisan meghatározott működési elveket igazolnia kell.
- Az identifikált működési elvek ezutáni lebontása – mintegy javaslattételként, illetve tanácsadásként a politikai vezetés számára (pl. azt a kérdést illetően, hogyan tudják rendszerszerűen kezelni a demokrácia-releváns tényezők "hálózatát") – valósítja meg a kutatás **deduktív** részét.

Ezen módszerek mellett, amelyek a nemzetközi kapcsolatok elméleteiből származnak, további más, egyedi tudományágakhoz kapcsolódó módszereket is alkalmaztam. Az utóbbiak főleg a bölcsészettudományokban alkalmazott minőségi kutatási módszerekhez tartoznak. A katonai vezetés jellemzőinek változatosságából és különbözőségeiből eredően annyiféle módszerkészletet kell alkalmazni, amennyi a minőségi kutatás területén rendelkezésre áll.

A disszertáció a demokratikus és katonai működési elvek közötti kölcsönös függőségek összetett rendszerét magyarázza annak érdekében, hogy ajánlani tudjon olyan "kormányzási intézkedéseket", amelyek lehetővé teszik a fegyveres erők alkalmazási hatékonyságát és demokrácia-kompatibilitását. Ez megkövetelte a jelenségeknek az eredetükhöz való visszakövetését, valamint működési elvek alapján nyugvó mélyreható elemzését, hogy a lehetséges jövőbeni kihívásokat előre jelezni tudják.

Csak akkor tudjuk a kölcsönös függőségeket identifikálni és levezetni, ha megértjük a rendeltetésüket. Egy jelenséget csak egy specifikus perspektívából megfigyelni túl kevés lenne. Azt kell megérteni, hol van a működési elv tulajdonképpeni *eredete*, hogyan fejt ki hatását, *hogy miért* egy bizonyos módon működik és hogyan fejlődött ki, illetve várhatóan hogyan fog fejlődni a *jövőben*.

A fenti célkitűzés az **irodalom-/szövegösszefüggés-elemzéssel** összekapcsolt **hermeneutikus**

megközelítést követeli meg. Ez a különleges kombináció volt jelen munka vezető módszere, különös tekintettel a hermeneutikus módszer továbbfejlődésére a kritikus-hermeneutikus irányba, illetve nyelvtani-pszichikai értelmezésre, elsősorban a Clausewitz-i értelemben.

A hermeneutikus megközelítést lényegében a "rendszerösszehasonlítás-kutatás" területéről származó komparatív módszerekkel végeztem, amelyeket gyakran esettanulmányok során is alkalmaznak.

A komparatív módszerek különösen ott voltak hasznosak, ahol egy kultúrterületet jellemző adottságokról vagy a katonai vezetés nemzeti különlegességeiről van szó (pl. az angol-amerikai és kontinentális-európai vezetési filozófiák összehasonlítása).

Az **irodalom-/szövegösszefüggés-elemzés**, ami alapul szolgál a munka hermeneutikus megközelítéséhez, tartalmazta az elsődleges dokumentumok (stratégiai tervezetek, hadászati dokumentumok, doktrínák, globális szereplők politikai stratégiái, különösen az európai és amerikai katonai stratégiai tervezetek) és a másodlagos irodalom vizsgálatát. A tervezetek tükrözik vissza leghitelesebben a szereplők politikai akaratát, elgondolásait és döntéseit, vízióit, valamint hosszú távú célkitűzéseit. Ezért a primer-irodalom elemzésének keretében ezekre a koncepciókra fektettem a fő hangsúlyt.

A "Demokratikus és katonai működési elvek közötti függőségek" témával foglalkozó publikációk nagyon ritkák – és még nehezebb találni olyan irodalmat, ami a függőségek rendszerszerű hálózatának vizsgálatával foglalkozik. Ezért a módszerbeli hangsúlyt nem a meglévő irodalom idézésére helyeztem. A téma nem alkalmas a hipotézisek kísérletekkel történő igazolására sem. Célkitűzésem inkább a stratégiai tervezetek elemzése volt (amelyekben dokumentálják a politikai akaratot bizonyos stratégiai célok elérésére), az ezekhez kapcsolódó kontextus-elemzési értelmezésben valamint az alaptényezők közötti kapcsolatok hermeneutikai megértésében, amelyek a tervezetek megfogalmazásához vezettek, azon rendszerszerű működési elvek levezetésében, amelyek egymáshoz kapcsolhatók és metszéspontjaiknál deduktív módszerrel egyetemes szabályokba foglalhatók és így a politika számára tanácsadásként felajánlhatók.

Heurisztikus módszereket csak olyan speciális esetekben alkalmaztam, ahol a tényezőktől való alapvető függőség tartalmilag ugyan logikusan levezethető volt, de sok esetben nem volt kielégítően számszerűsíthető. A szándék inkább az volt, hogy rendszerszerű függőségeket állapítsak meg *racionalis-nomotikus* módszerekkel – a megtett nyilatkozatok minél nagyobb megbízhatóságának elérését tekintem munkám egyik fő teljesítményének.

A **jogtudományok** és az általuk alkalmazott módszerek különös szerepet játszottak a felhasználandó egyedi tudományok között. A hozzájuk tartozó módszer-készlet két alapvetően különböző aspektust foglal össze – *természetjogi* és *pozitív-jogi* megközelítést, amelyben

ugyanannak az éremnek a két oldalát lehet látni. A pozitív-jogi megközelítés dominált olyan esetekben, ahol a jogtudományra volt szükség, hogy pontosan meghatározza a "művelet-végrehajtási szabályokat", amelyek a műveleti parancsnokokat a feladatok végrehajtásában támogatják, amikor rövid idő alatt kell döntenie a katonai erőszak alkalmazásáról, nemzetközi jogi alanyok közötti megállapodásokat és szerződéseket kell megtervezni vagy megfogalmazni, illetve demokrácia-releváns rendelkezéseket kell megváltoztatni az alkotmányokban.

A természetjogi megközelítést ott választottam, ahol mérlegelni kell, hogy milyen mértékben lehet elfogadni a demokratikus szabadság korlátozását a nemzeti biztonsági érdekekre való tekintettel, vagy a parancsnoki felelősség esetében, amikor a parancsnokok elutasíthatnak olyan parancsokat, amelyek sértik az emberi méltóságot, az emberi jogokat vagy az alapvető erkölcsi szabályokat.

A természetjogi aspektust az interveniáló kontingensek is alkalmazták, amikor embereket válságterületeken egzisztenciálisan fenyegettek és humanitárius okokból nem tudtak várni az ENSZ-Biztonsági Tanács megfelelő mandátumára, és a nemzetközi jognak az "opinio juris"-ra kizáró hatása volt.

A kutatás fejezetenkénti leírása;

Az **értekezés struktúrájának** bemutatása segítségével vázolom a kutatási munka logikus menetét. Ez a struktúra *általános* tájékoztató alapul *szolgál a strukturált elemzési modell potenciális felhasználói részére (bizonyos módon mint "használati utasítás")*, ezt a modellt azonban csak *különleges* nemzeti feltételekhez igazítva lehet alkalmazni. A felhasználókat képessé kell tenni arra, hogy megértsék az előttük álló munka elemzési folyamatát, a strukturált elemzési modellt a különleges nemzeti feltételekhez igazítsák, végül pedig tegyék alkalmassá a saját fegyveres erőik tervezésére.

A "**kutatási design**" elsőként a "**kutatási környezet**" nevű fejezetet tartalmazza, amelyben kísérletet teszek az európai biztonságpolitikai fejlődés jelen állásának bemutatására a központi paraméterek segítségével (mint például a vezetői biztonságpolitikai ötletek, fontos, előre jelezhető/várható rövid- és középtávú trendek). Ezután áttekintést adok arról, hogy milyen biztonságpolitikai környezetben, milyen aktuális összegzett állapotban, valamint milyen trendekre tekintettel a dolgoztam fel az egyes kutatási kérdéseket.

Az "Akadémiai probléma, hipotézis" című fejezet elején kijelölöm azon problématerületeket, melyeknek a megoldásához a munka tudományosan hozzájárulhat. A problématerületekre felállított hipotézist azon központi feltevés köré építettem fel, hogy az állam hosszú távú, békés és demokratikus túlélése csak olyan fegyveres erő által biztosítható, amelyek valamilyen képességi

profillal rendelkeznek, amint azt bemutattam a "Központi hipotézis és alhipotézisek származtatása és strukturálása" című alfejezetben. A képességi profil egy széleskörű, általános humanista műveltségtől függ.

A kutatási munka eredményeinek optimalizálása érdekében a hipotézis azt a feltevést tartalmazza, hogy lehetséges olyan strukturált elemzési modellt kifejleszteni, ami világossá teszi az állam demokratikus működési elvei és a katonai vezetési alapelvek közötti rendszerszerű függőséget, és így meg tudja teremteni az értékelés előfeltételét.

A hipotézisből származtatott "kutatási kérdések" segédletekként értendők az előbbiek rendszerszerű elemzéséhez. Bizonyos módon visszatükrözik azokat a problémákat, amelyek a hipotézis definíciójához vezettek.

A "**módszerek**" című fejezetben megmagyarázom az elemzési részre releváns egyes módszereket és a módszerek speciális összeállítását is. Továbbá bemutatom, hogy mely módszereknek/módszerkészleteknek van különös jelentősége az értekezés különböző munkafázisaiban, és mely módszerek alkalmasak a strukturált elemzési modell kifejlesztésére és használatára.

Hangsúlyozni kell, hogy a strukturált elemzési modell a munka többletértékének lényeges részét alkotja, és ezért inkább az elemzés "terméke", mint végrehajtási módszer. Ezért, és mert az alkalmas módszerek ajánlata a modell-specifikus használat számára is a modell részét alkotja, alaposan tisztázni kellett, hogy miért egy bizonyos módszert választottam egy bizonyos elemzési lépés részére, illetve más módszert miért vettem el. Így a döntéshozóknak alternatív megközelítéseket kínálok fel, amelyekből ki tudják választani azt a módszer-készletet, amire szükségük van sajátos nemzeti paramétereikhez.

A "**kutatási struktúra**" című fejezet a munkameneten áthúzódó "kritikus ösvényt" mutatja be, amely megmagyarázza a munkalépések egymástól való logikus függőségét és érthetővé teszi sorrendjüket.

A munka "**kutatási céljainak**" központi elemét a rendszerszerű hatáshálózat megszerkesztése jelenti azon demokráciareleváns befolyási tényezők között, amiket összeségükben mint szerves rendszereket kell érteni. Az egyes hatáskorrelációk fölött álló "rendszer-perspektíva" megteremtése által hozzájárulnak ahhoz is, hogy csökkentik a stratégiai gondolkodás hiányát a haderőtervezés koncepcionális megerősítése területén. A (ki)képzés, nevelés és jellemformálás központi jelentőségének kidolgozásával eszközt kell találni a fegyveres erőkon belüli fékezhetetlen posztmodern átalakulás ellen, amivel a fenyegető katonai képességvesztéseket hatékonyan tudják elhárítani.

A kutatási munka "**kitűzött többletértéke**" az ajánlott **strukturált elemzési modellben** és annak a

kérdésnek a megválaszolásában van, hogy hogyan tudja a felhasználó meghatározni saját maga számára az állam demokratikus működési elvei és katonai vezetési alapelvek közötti hatásösszefüggések rendszerét, a kiinduló paraméterekhez hozzáilleszteni és átalakítani az eredményeket a haderőtervezés számára hasznos irányítási intézkedésekké.

A strukturált elemzési modell fő célja abban áll, hogy a felhasználó (a mindenkori állam) felismeri a hatásösszefüggések hálózatát, és megszerzi a képességet ezen eszköz olyan jellegű alkalmazására, hogy holisztikus, a valóságot átalakító sikert érjen el - és nem csak a probléma szimptomatikus kezelését. A modell irányelvet kíván nyújtani a felhasználónak a részletek individuális értékeléshez. Meg kell akadályoznia színlelt sikerek felmutatását, *amelyek más helyeken súlyosan hátrányos hatásokat okoznának*. A modell *alkalmazása* tartalmaz ajánlásokat is a politikai szintnek a képességi és haderőtervezésre vonatkozó költségvetési döntéshez.

Az értekezés elemzési része ("A strukturált elemzési modell") a fegyveres erők szerepe, mint a demokratikus államok szuverenitásának eszköze, jelképe, illetve manifesztációja kérdéskör kidolgozásával kezdődik.

A demokratikus államok és fegyveres erők közötti alapvető kapcsolatot a történelmi gyökerekből vezetem le, és így e kapcsolatból következtetések vonhatók le a katonasággal szembeni időszerű elvárásokra vonatkozóan.

Ezután módszert ajánlok ("**A felhasználó kiinduló helyzetének a értékelése**" című fejezet) a modell felhasználójának a mindenkori kiinduló helyzet megtalálásához és kalibrálásához, ami alapján a modell segítségével elvégezheti a kiértékelést. Ez a folyamat áttekintést nyújt azokról a kritériumokról, amelyek szerint a demokratikus alapelvek kategorizálhatók, és magyarázatot ad arra, hogy miért éppen a demokratikus működési elveknek van konstitutív jelentősége a nyugati államközösség biztonsági paradigmájában.

A "fegyveres erők és az állam szuverenitása" című alfejezet a nyugati államközösség biztonsági paradigmájának a fejlődésével foglalkozik, levezet olyan tényezőket, amelyek az államok és a fegyveres erők közötti különleges kapcsolatokat befolyásolják és meghatározzák, továbbá megfogalmaz olyan "vizsgálati/ellenőrző-kérdéseket", amelyek segítségével mérni lehet e kapcsolatok minőségét.

A fenti lépés széles elméleti alapot követel meg azért, hogy érthetővé és alkalmazhatóvá tegye azon alapelveket, amelyek a tesztkérdések háttérében vannak – függetlenül a különleges nemzeti feltételektől. Ezért az "**Elméleti keret a nemzeti elemzéshez a fegyverzetre/felszerelésre vonatkozóan**" című alfejezet az elméleti keret alapos elemzésének szükségességét hangsúlyozza,

ebbe kellett ugyanis beilleszteni a munkát és úgy kellett tervezni, hogy az egyes nemzeti elemzések számára „eszközként” szolgálhasson.

Mivel az elméleti rész nagyon terjedelmes volt (több megközelítést tartalmazott, mint azt az egyes specifikus értékelések megkövetelnék), ezt áttettem "**A kibővített elméleti keret a nemzeti elemzéshez a fegyverzetre/felszerelésre vonatkozóan**" című 2. számú mellékletbe.

Az elemzési modell bemutatása után a "**strukturált elemzési csatlakozási pont**", mint a modell műveleti megvalósítási elemének magyarázata következik. Ebben az interface-szel foglalkozó fejezetben először magyarázom az elemzési módszer lényegét, bemutatom a hatását és iránymutatást adok a felhasználó-specifikus alkalmazáshoz.

A strukturált elemzési modell átvitt értelemben a hipotézis részévé válik – a működési elvek ennek segítségével igazolják a végrehajtott rendszerszerű elemzések hitelességét.

A következőkben bemutatom a nyugati demokratikus plurális államokban beazonosítható alapvető működési elvek biztonságreleváns elemeit, és azok kivételét a meghatározott rendszer-kategóriákra, illetve azokba való beilleszkedésüket.

Az állam demokratikus működési elveivel való ellenpólusként kezelem a "**A katonai vezetés demokrácia-releváns működési elveit/jelenségeit/tényezőit**" – különös hangsúllyal a katonai vezetés illetve az általános katonai etika etnikai dimenziójára vonatkozóan, egy demokratikus politikai rendszeren belül.

Mindkét elvet, az állam demokratikus alapelveit és a katonai működési elveket a "participálással" levezetett kategorizálási szempont segítségével "fegyveres erők belső működési képessége" és "alkalmazási hatékonysága" címszavak alatt ültettem át a találkozási pontjaikra épülő logikus rendszerbe.

Harmadik lépésként meghatározom "**kategorizálási dimenziókat**", amelyek segítségével az állam demokratikus működési elveit és a katonai vezetés alapelveit/jelenségeiket/tényezőit ütköztetem egymással a kölcsönös függőségeinek elemzése céljából.

Az elemzési modell alapelve kétoldalú megközelítést követ: Először meg kell teremteni az eszközt, amely a vizsgálat során lehetővé teszi azt, hogy a katonai működési elvek és az állam demokratikus alapelvei közötti rendszerszerű függőségeket feltárjuk. Másodsor olyan tervet kell készítenünk, amely alapján a felhasználó a specifikus keretfeltételeinek megfelelően végrehajthatja az egyéni értékelését.

A modell tudatosan elkerüli azt, hogy "használati utasítást" terjesszen elő a fegyveres erők átszervezése vonatkozásában. Alaprendeltetése abban áll, hogy alapvető elveket és elemzési

modelleket kínál, amelyek a felhasználót képessé teszik egy önálló értékelés elvégzésére.

A **"kiválasztott jellemző demokrácia-releváns működési elvek/jelenségek/katonai vezetési tényezők elemzése"** a fent meghatározott osztályozási dimenziók szerint kerül végrehajtásra. Az abból levezethető függőségeket a „mindmap” mutatja, ahol ábrázolva vannak ezek a működési elvek és a nyilak láthatóvá teszik a kapcsolatokat. Ezt az elemzést a strukturált elemzési modell használatával egy példán mutatom be.

A munka elemzési része a német nyelvterületre irányul, különösen a kiválasztott alapelvek osztrák percepciójára. Az osztrák látásmódra jellemző a szellemtörténeti, felvilágosodási, a tisztek humanista általános műveltségi, hadtudományi metodológiai, hadtörténelmi, katonai, bölcsész és társadalomtudományi elemeinek egymásrahatása, továbbá a vezetéssel kapcsolatos emberközpontú felfogás, valamint az a tudatosság, ami a „szabadkezes”/feladattorientált vezetési stílus esélyét biztosítja.

Az elemzés azt hivatott bemutatni, hogy milyen módon lehet vizsgálni a kiválasztott alapelveket rendszerszerűen az ajánlott strukturált elemzési modell segítségével. Továbbá képessé kell tenni a felhasználót, hogy a saját paramétereivel és az adott biztonságpolitikai helyzet háttérével vissza tudja követni a kiértékelési folyamatot.

"Háborúról való gondolás" című alfejezetben azt elemzem, hogyan befolyásolja a háború-elmélet (különösen Clausewitz gondolatai) a fegyveres erők demokratikus minőségét illetve demokrácia-kompatibilitását. Ezenkívül a Clausewitz-i hadtudományi metodológiát mint a modern stratégiai célmeghatározás, hadműveleti vezetési folyamatok valamint a "vezetéstudomány" nevű új tudományág fundamentumának tekintem, s eszerint vizsgálom. A vezetéstudománynak a hadtudományból kellene kinőnie. "Clausewitz harmadik pillérének" elemzése egy tudatos erkölcsi-etikai korrekció megteremtését célozza meg, mely a törvénytelen parancsok felismerése miatt fontos. Bebizonyítható, hogy ez a korrekció főleg a humanista általános műveltségi foktól függ és leképezi a politikai primátus tartós érvényességének elengedhetetlen előfeltételét, és ezzel a fegyveres erők demokrácia-kompatibilitásának alapelvét.

A **"vezetési filozófia"** alapelv elemzése a „szabadkezes” vezetési stílus demokráciát támogató hatására fókuszál. Ez a vezetési mód egy adott helyzetben inkább a parancsnokok önálló értékelési/mérlegelési képességére alapoz, sem mint a pragmatikus, mechanikus "cselekvés-utasításra" bizonyos előre meghatározott harci helyzetek esetén. Ezt követően vezetem le a feladatközpontú vezetés működési elveit, valamint azokat a tényezőket, amelyek ezek alapfeltételeit képezik. A lényeges felismerés két szálon fut, amelyek mentén a feladattorientált vezetés, a demokrácia-releváns hatás kibontakozik: Elsődlegesen a tartalmi, pragmatikus megközelítésekre való fókuszálással az alkalmazási hatékonyság elérésében, mely a fegyveres erőknek lehetővé teszi,

hogy megbízható eszközként működjenek a demokrácia érdekében, másodlagosan pedig a „szabadkezes” vezetési stílus társadalmi dimenziójában, ami a katonai egységen belül visszatükrözi az állammal szembeni demokratikus értékelési alapelveket a fegyveres erők békében történő belső működése számára.

A kutatási munka konklúziója, hogy a szükséges szintézis a szabad kezes és parancsoló vezetési stílus között a katonai parancsnokoktól azt a képességet követeli meg, hogy ezen két, alapjában különböző vezetési módszer között képesek legyenek átváltani és megérteni a váltás logikáját.

"A Humboldt-i értelmében vett humanista általános műveltséget" illetően négy alapgondolat használható fel, amelyek a plurális állam demokratikus alapelveit egyidejűleg a katonai vezetés demokrácia-releváns központi működési elvévé teszik. Először az a tény, hogy a társadalom által elért humanista műveltségi fok képezi a katonai általános műveltség kialakításának alapfeltételét. Másodszor, az esély, hogy kedvezően lehet befolyásolni az állam demokratikus rendszerét a felső katonai vezetés politikai tanácsadás-rendeltetésén keresztül. Harmadszor, a fegyveres erők demokráciapolitikai kompatibilitásának növelése, ami magasabb szintű humanista műveltséggel érhető el. Negyedszer annak a feltevésnek a cáfolata, hogy az alkalmazási hatékonyság csak gyakorlatozás által érhető el a kívánt mértékben.

A lényeges felismerés annak a hatásnak a megfigyelésében áll, amely a humanista általános műveltséget kibontakoztathatja a had- illetve a vezetésstudomány területén. A csökkenő költségvetési időkben a képességek megtartása (soft skills) a fegyveres erők tercier művelődési intézményei útján lehet az egyik utolsó alkalom a speciális katonai vezetési tudás fenntartására azért, hogy szükség esetén az újra rendelkezésre álljon.

Az **"organikus vezetést"** mint rendszerszerű kapcsolat-hálózatot kell érteni, amely tartalmazza a stratégiai célmeghatározást, a hadműveleti tervezést, a harcászati megvalósítást, a C4I-et, a szűkebb értelemben vett vezetést, gazdálkodást/igazgatást és folyamatot kísérő kontrollíngot a fegyveres erőkön belül. Be lehet bizonyítani, hogy a rendszerszerű interakció a szervezeti vezetés egyes alkotóelemei között emeli a fegyveres erők alkalmazási hatékonyságát és ezzel együtt az államot támogató képességét, különösen a *belső* demokratikus stabilitás és a kifelé vetített stabilitás-/demokrácia biztonságának tekintetében.

Külön figyelmet fordítottam a szűkebb értelemben vett **"Leadership"** alapelveire, amely az alárendelt emberközpontú kezelését határozza meg, és az emberi méltóság tiszteletére és lehetőleg konfliktusmentes emberek közötti kapcsolatokra reflektál. Ezen túlmenően ez az alapelv kölcsönös bizalmon és beleérzési képességen alapul. Annak igazolása, hogy komolyan veszik ezt az alapelveket, megnyilvánul abban, hogy elfogadják-e az alárendeltet mint egyenértékű partnert a harccsoportban vagy csak a "gépezet" részének tartják, amelynek a fölérendelt szint terveit és

rendelkezéseit kell megvalósítania. A lényeges felismerés a szűkebb értelemben vett Leadership rendeltetésének megértésében áll, amelyben a Leadership hidat képez a stratégiai célkitűzés és a hadműveleti tervezés/megvalósítása között. Ezzel az alapelvvel lehet támogatni egy akadályokba nem ütköző célmeghatározást a legmesszebbre ható tervezési horizonttal. Egyidejűleg el kell fogadni rövid- és középtávú korlátozásokat a jelenben, amelyek – tekintettel a demokratikus társadalmi rend hosszútávú túlélésére – megkerülhetetlenek.

A "**stratégia**" fejezet a "stratégiai vezetés" katonai működési elvének a demokráciát támogató hatása alátámasztására szolgál. Ezen túl bemutatja azt, hogy a stratégiai tájékozódás hiánya lehet olyan tényező, amely az állam demokratikus túlélését a legközvetlenebbül és legtartósabban veszélyezteti, és ez a hiány mostanában már létezik. Azon kívül bebizonyítja azt is, hogy a felső katonai vezetési szintek hatékonyan hozzájárulhatnak ezen hiány megszüntetéséhez, ha elismernék a stratégiai vezetést a hadtudomány központi tárgyaként, és a jövő katonai vezetőit ebben a tantárgyban egyetemi szinten oktatnák.

Ezt követően levezetem, hogy éppen a saját stratégiai gondolkodás fontosságának az alábecsülése vezethet a demokratikus rend bukásához (ezt bebizonyította Franciaország klasszikus példája 1940-ben). Az ellenséges tevékenységek minőségének alábecsülése is veszélyeztetheti a saját állam túlélését.

A modern stratégiai vezetés két olyan tényezőjét igazoltam, amelyek különösen magas demokrácia-relevanciát mutatnak fel. Az első a stratégiai célok hosszútávú hatósugara, amely gyakran meghaladja annak a politikai vezetésnek a felelősi időszakát, amelyik meghatározta ezt a célt. A második a korlátozások szükségessége a jelenben, amelyekre kötelezni kell a „normacímzetteket” (a szabályok végrehajtóit) a demokratikus társadalmi rend túlélése céljából abban az esetben is, ha ezek könnyen meg sem érthetők, el sem fogadhatók. Ebből adódik az a felismerés, hogy a katonai belső értékek iránti megértést fenn kell tartani, amelyre azért van szükség, hogy fenyegetettség esetén direkt, kényes és megbízható elemzést tudjanak biztosítani.

Ez az elemzés/javaslat csak szükséges alapfeltételként szolgál arra, hogy a politikai döntéshozók a fegyveres erők részére a fenyegetési elemzésből adódó szükségletnek megfelelően döntenek akkor is, ha a katonai implementáció nem népszerű döntéseket feltételezne.

Ez a fejezet az első kulcseredménye helytáll a megállapításban, hogy a nemzetközi műveletek csökkentése, különösen a visszaesés az európai központi terület védelmére, nem képez opciót, amely el fog vezetni a demokratikus alapelveken felépülő globális biztonsági rendhez.

A "stratégia" fejezet azt fogalmazza meg, hogy a felelősségnek a belső és külső biztonság közötti alkotmányosan lerögzített elválasztását a jövőben már nem tudják olyan pontosan betartani, mint

korábban. Eltekintve a katonaság és rendőrség szerepprofíljainak a szükséges és elvárható hasonlóságától belső nyugtalanságok esetén, kényes helyzetekben felmerülhet a katonai erők rendeltetésen kívüli alkalmazásának szükségessége a belső biztonsági szervek támogatására.

Az **Érték-"alkotmány"** fejezet azoknak az okoknak a magyarázatával kezdődik, amelyek a nyugati értékek irányvonalának a meghatározásához vezettek. Ezt egy metafora segítségével tettem meg, ami átvitt értelemben ezt az értékkánont az "alkotmánnyal" hasonlítja össze. Ezután az értékeken alapuló megközelítés alapelvét elemzem. Ezt a megközelítést az aktuális stabilizációs missziós műveletek jellegéből vezetem le. Ez az elv a "hearts and minds" (szívek és elmék), az alkalmazási területen élő lakosságra irányul és meg kell nyilvánulnia a bevetett erők demokratikus érzületében, illetve ennek megfelelő meggyőződésében is.

A "posztmodernizmus" jelenségét – tekintettel a szerepére – egy lényeges, az értékrendet befolyásoló tényezőként vizsgálom. Ezért elemzem az értékalapú megközelítés alapelvét annak a két fő tényezőnek megfelelően, amelyeket az Inglehart-Welzel szerzőpáros a "World-Value Survey" című művében írt le. Azt mutatják be, hogy éppen az "önmegvalósítás" jár együtt a hadkötelezettség teljesítésének vagy a hadseregbe való önkéntes belépés iránti hajlandóságnak a csökkenésével. Bebizonyítható az is, hogy az a végzetes kombináció, amely egyrészt a kollektív erőfeszítésekben való részvétel hiányzó akaratából, másrészt az ország és a politikai rendszer védelmezésének csökkenő hajlandóságából tevődik össze, a posztmodernizmushoz vezető fejlődést ellenőrizhetetlenné teszi és potenciálisan veszélyezteti a demokráciát.

A "posztmodernizmus" nevű jelenség elemzéséből az a következtetés származik, hogy a "modern" fegyveres erők és a posztmodern társadalom közötti rendszerszerű különbséget nem elkerülhetetlennek, hanem sokkal inkább elengedhetetlennek kell tartanunk. Azt kell megérteni, hogy a fent említett rendszerszerű különbség egyidejűleg ára és alapvető működési elve is a társadalmi posztmodern értékrend fenntartásának és biztosításának. Ezért el kell kerülni, hogy a szükséges rendszerszerű vizsgálat egy nem tolerálható érték-összeférhetetlenségbe torkolljon, vagy a fegyveres erőket a társadalmon belüli idegen test szerepébe szorítsa be.

A katonai vezetés etikai dimenzióinak (különösen a katonai etikának és az értékrendet befolyásoló tényezők szerepének) a vizsgálata olyan következtetéshez vezet, hogy az alapszabadságok korlátozása elengedhetetlen a politikai primátus alapelvének fenntartásához, és az ellenállási jog (metaforikus értelemben), mint "biztonsági szelep" hozzájárul, hogy a katonák könnyebben el tudják fogadni az alapszabadságok szükséges korlátozásait.

Továbbá be lehet bizonyítani, hogy a szűkebb értelemben vett "Leadership" és a törzsben uralkodó érzelmi elégedettség közötti kapcsolat kitűnően alkalmas arra, hogy támogassa a "az államban az államban-állapot keletkezésének a megakadályozására" vonatkozó katonai alapelvet.

A kölcsönös, az elemzésben bemutatott függőségekből következően a demokrácia-releváns tényezők **"rendszeres kapcsolathálózatát"** vezetem le. Az ebből a kapcsolathálózatból feltárt fejlődési trendek extrapolálásával kell kialakítani a jövő perspektíváját és megfogalmazni a politikai döntéshozók számára olyan javaslatokat, melyeknek segítségével a fegyveres erőket az alkalmazási hatékonyság irányába optimalizálják még korlátozott költségvetési eszközökkel is.

Az **"Eredmények, jövő távlatai, javaslatok, verifikálás"** című fejezet tartalmazza a kutatási munka innovatív többletértékének bemutatását, hasznosságát az aktuális haderőtervezési folyamatokban, és használhatóságát egy jövőbeni, megváltozott biztonságpolitikai helyzetben. Ezen túlmenően pragmatikus javaslatokat tesz arra, hogyan kell a haderő alapvető új irányultságát meghatározni az optimális demokrácia-kompatibilitás és az alkalmazási hatékonyság magas színvonalának egyidejű elérése mellett.

A **"Conclusioban"** összefoglalom az alapvető végkövetkeztetéseket és bemutatom a "hipotézis igazolása/alátámasztása" fejezet eredményeit.

Végkövetkeztetések összefoglalása

Kiindulva abból az axiómából, hogy a demokráciák tendenciájukban békeszeretők, legalábbis gátlásaik vannak a tekintetben, hogy egymással szemben katonai erőszakot alkalmazzanak, és hogy mindeddig az egyetlen olyan politikai rendszert képezik, ami hosszú időszakon keresztül képes volt nagy területen a béke biztosítására, olyan következtetésre jutunk, hogy megbízható békerend csak a demokrácia alapelveire támaszkodva érhető el. Ezzel ellentétes viták ellenére is el kell ismerni, hogy közepes időtávra nehezen található jobb alapelv.

Még messze van a világ attól a helyzettől, amikor a nyugati értelemben vett plurális demokráciák mindenütt jelenlévő fennállása elegendő volna, hogy biztosítsák a globális békét – ezért a fegyveres erők a jelen- és múltidőben elengedhetetlen eszközt jelentenek, hogy békét teremtsenek bizonyos régiókban, és a békét azokon a területeken védelmezzék és fenntartsák, ahol a nyugati értelemben vett demokrácia-alapelveket implementálni kell, és ahol az embereket még kell meggyőzni a demokrácia előnyeiről.

E célból a nyugati demokráciáknak szüksége van olyan haderőre, amely demokratikus alapelveket vall és ezt kifelé is képviseli, külföldi alkalmazásában hatékony és képes arra, hogy a hazai bázist is védelmezze (ez az elengedhetetlen előfeltétele a demokrácia-projektálásnak). Ezt a haderőt kell egyrészt a civil társadalom uralkodó értékrendjével kompatibilissá tenni, hogy elkerülje a társadalmon belüli idegen testté válást, másrészt el kell viselnie (azaz megérteni és elfogadni) az inkompatibilitás olyan fokát, ami szükséges ahhoz, hogy, egy posztmodern társadalmat "modern"

katonai képességi profilokkal védelmezzék.

Emellett a fegyveres erőknek fenn kell tartaniuk a politikai primátust, a katonai vezetésnek hozzá kell járulnia az állam illetve a Szövetség vagy az Unió stratégiai célkitűzéséhez, hogy részt vehessenek a védelmi stratégia "tartalmi" kialakításában. A jövőbeni haderőknek valamennyi, az előbbiekből származó feladatot teljesíteni kell vagy legalábbis meg kell teremtenie a megvalósítás előfeltételét, a védelmi költségvetés emelése nélkül. Ez az elemzés azt eredményezi, hogy a humanista általános műveltséget Humboldt-i értelemben mint fő eszközt kell meghatározni ahhoz, hogy a fegyveres erőket a fent említett feladatoknak meg tudjuk feleltetni. És mihelyt ez a minőségi műveltség kihat a katonai működési elvekre, akkor az állam elkezdhet, és el is kell kezdenie megbízni fegyveres erőinek demokratikus érettségében és megbízhatóságában.

A fegyveres erők "demokratikus ellenőrzése" a rövid gyeplőn tartás értelmében azt jelenti, hogy merev szabályokkal kényszerzubbonyba szorítják őket és büntetik már a legkisebb olyan kísérletért, amely eltér a kapott parancstól akkor is, ha az alárendelt szint értékelése jobb kilátást ígér a sikerre. Ez ugyanolyan ellentmondás, mint amikor az alkalmazásban kipróbált tüzoltót állandó vizsgálatnak vetik alá azzal a gyanúval, hogy potenciális gyújtogató.

Munkám célja, hogy támogassa az egyes nemzeti felhasználók által végrehajtandó rendszerszerű elemzést. Az elemzési részben levezetem a fenti bekezdésben leírt fölérendelt célkitűzés rendszerszerű, haderőtervezésre vonatkozó implementálásának prioritásait. A kidolgozott rendszerszerű elemzési modell példaszerű alkalmazásával katonai vezetésre vonatkozó demokrácia-releváns működési elvek/jelenségek/tényezők esetében beazonosíthatók az "állítócsavarok" (beállítások) és alkalmazásuk logikus sorrendje; ez definiálható a német nyelvterület számára (különösen az osztrák keretfeltételeket illetően), és lehetővé teszi azt, hogy a fegyveres erőket a demokrácia-/stabilitás-projektálását célzó alkalmazási hatékonyság irányába állítsák.

Ezzel olyan tényezőket tudtam feltárni, amelyek lehetővé teszik a projekcióképes és egyúttal demokrácia-kompatibilis haderő megteremtését, illetve ilyen irányú átszervezését. Ezeket az "ösztönző" befolyásolási tényezőket annak a feltételnek a figyelembevételével vezetem le, hogy módosításuk a lehető legnagyobb rendszerszerű hasznot hozza és más területeken ne váltson ki működési zavarokat, amelyek az átszervezés összeredményét kétségbevonják.

A javasolt elemzési modell kínálja a mindenkori felhasználónak olyan mélyreható értékelési opciót, amely támogatja az államnak a fegyveres erőkkel szembeni elvi, azaz stratégiai gondolkodására irányuló kezdeményezéseit, melynek jelentősége egy európai, transz-atlanti, sőt globális kontextusban érve, a békerend megteremtésében van; ahelyett hogy felszínes spórolási megoldásokat keressünk a védelmi költségvetést illetően, ahogyan az a „Pooling and Sharing“ vagy „Smart Defense“ című modellek esetében történik. Mind a két modellben az a szándék érvényesül,

hogy pénzügyi eszközöket takarítsanak meg, és egyidejűleg biztosítsák a hozzájárulások átláthatóságát - attól függetlenül, hogy fedezik-e a képességekben mutatkozó hiányokat.

Az elemzés és a rendszerszerű interdependenciális hálózat eredményeivel lehet alátámasztani a hipotézist a következő feltételek szerint:

- Van egy természetes ellentét (fordított arányosság) a demokrácia-kompatibilitás és a fegyveres erők alkalmazási hatékonysága között, a fegyveres erőket átható internalizált demokratikus értékfelfogás a legjobb út ennek a feszültségnek a legyőzéséhez.
- Ez az internalizált demokratikus értékfelfogás elengedhetetlen előfeltétele a fegyveres erők demokrácia-kompatibilis működésének és projekciós képességének.
- Mivel a válságkezelés a perifériában-alapelve, mint a jelenlegi európai államok uralkodó biztonságpolitikai paradigmája bevált, kiderült, hogy a fegyveres erők képessége ennek a stratégiának hatékony támogatására elengedhetetlen előfeltétel a nyugati demokráciák hosszútávú békés túlélése számára.
- Bármely rangú katonáról legyen szó, a széleskörű általános humán műveltség és az abból adódó értéktudatosság képezi a kulcstényezőket a fegyveres erők demokrácia-kompatibilitási beállítottságát és egyidejű alkalmazási hatékonyságát illetően.
- Azt az eredeti feltevést, hogy értékalkotmány (értékszabályok) befolyásolása egy második azonos hatású „állítócsavart képezhet”, el kellett vetni, mert minden kezdeményezés az érték-készlet módosítására csak egy hosszútávú perspektívában válhat hatékonyá, és mert olyan módosítást kellene végrehajtani ösztársadalmi szinten - ami az általános műveltségi színvonal emelésével már egy magasabbszintű demokrácia-kompatibilitáshoz vezetne, ha erre csupán a katonaság törekedne. Ebből adódik, hogy az általános műveltség mint elsődleges „állítócsavar” a fegyveres erők demokráciát támogató, illetve demokrácia-kompatibilis átszervezése szempontjából igazolt. Ezért kellett igazolni az általános humán műveltséget, mint elsődleges „állítócsavart”, elsődleges ösztönző, befolyásoló tényezőt a fegyveres erők demokrácia-kompatibilis átszervezése számára.
- Bebizonyítottam, hogy meg lehet alkotni egy strukturált elemzési modellt, amely mind a katonai vezetés működési elveit/jelenségeit/tényezőit, mind pedig az állam demokratikus működési elveit át tudja vezetni egy egymáshoz csatlakozó adekvát logikus rendszerbe. Ez a logika lehetővé teszi, hogy a két típusú elv elemei összekeveredjenek, és ezzel először az elszigetelt egyes függőségeket, másodsor pedig a közöttük levő kapcsolatokat lehet beazonosítani. A levezetett interdependenciális-hálózat lehetővé teszi a megkülönböztetést "mozgató" tényezők (amiket előzőleg meg kell változtatni és a befolyásuk rendszerszerű hasznát hoz) és "függő" tényezők között, és segít kideríteni katonai és politikai vezetési

intézkedések logikus sorrendjét, melynek révén a fegyveres erők demokrácia-releváns minőségét effektíven és rendszerszerűen biztosítani lehet.

- Az elemzési modellből levezettem a szellemtörténet, terciér műveltség, szervei vezetés, stratégiai vezetés és értékfelfogás közötti logikus függőségi viszonyt, és átvezettem a rendszerszerű interdependenciális-hálózat keretében egy "kritikus ösvénybe"/"javasolt megoldási útba", amellyel lehetővé vált egy első visszacsatolás a hipotézisre.
- Azt a feltevést, hogy a fegyveres erők befelé irányított demokráciát erősítő hatását, mint "védelem kívülről jövő hagyományos és nem hagyományos fenyegetések ellen", a "demokrácia-/béke-projekció", illetve "hozzáférés biztosítása az életbevágó külföldi erőforrásokhoz", valamint "a kölcsönös függőség a belső demokratikus stabilitás és külső biztonság között" elnevezésű komponensek szervei egységét meg kell érteni, először az "alkalmazási hatékonyság" kategória felosztása és keresztezése által, másodsor a "kölcsönös függőség a belső demokratikus stabilitás és külső biztonság között"-i katonai működési elv elemzése által tudtam alátámasztani. A többletérték ennek az összefüggésnek a felismeréséből fakadóan abban a következtetésben van, hogy a fegyveres erők minden átszervezését – ha egy rendszerszerű eredmény elérését célozza meg az állam a hosszútávú és békés túlélés tekintetében – olyan módon kell végrehajtani, amely valamennyi fent említett komponenst egyidejűleg figyelembe veszi, azaz eleget tesz az egyidejű és arányos implementálás szükségletének.
- Azt a feltevést, hogy a "nyugati-plurális demokratikus államoknak szükségük van alkalmazás-hatékony fegyveres erőkre, hogy biztosítsák a külső és belső szuverenitást", az állam demokratikus működési elveinek megfelelő kategorizálásával igazoltam, azoknak a metszéspontoknak a segítségével, melyekben az államnak a fegyveres erőkkel szembeni követelményei és a katonai vezetés működési elvei adekvátan megjelennek.
- Azt a feltevést, hogy elengedhetetlenül szükséges az alkalmazási hatékonyság eléréséhez, hogy a civil lakosság értékfelfogását a fegyveres erőkre kivetítsük és ott folyamatosan a sorkatonáig bezárólag érvényesíthessük, a következőkkel támasztottam alá:
 - A "általános humán műveltség, terciér műveltség, szervei vezetés és alkalmazott szabadkezes vezetési stílus" lehetővé teszi a vezetési fölényt korlátozott eszközökkel is, amely vezetési fölény a posztmodern rendszerekben természetesen lehetőleg alacsony veszteségeket céloz meg a harci tevékenység során.
 - Az elemzés kimutatta, hogy a legtöbb katonai vezetési alapelv legalább részben támogatja a politikai primátust. A lényeges felismerés azonban abban áll, hogy a megfelelő vezetési alapelvek többségét általános humán műveltségre lehet visszavezetni, amellyel azt a végkövetkeztetést támasztom alá, hogy a humanista

általános műveltség különösen alkalmas mint elsődleges "állítócsavar" a fegyveres erők átszervezése számára a demokrácia-kompatibilitás és alkalmazási hatékonyság irányában.

- Azt a feltevést, hogy a fegyveres erők az adott beállítottság, értékbefogadás és vezetés esetében a demokráciát elősegítő hatást gyakorolhatnak a civil társadalomra, annak a lehetőségével igazolom, hogy bizonyos felső katonai vezetési posztok betöltői részt vehetnek az állam stratégiai céljaival kapcsolatos döntések előkészítő fázisában. Az a szakmai tapasztalat, ami a politikai tanácsadáshoz szükséges, ugyancsak függ a fegyveres erők humán és terciér műveltségi minőségétől.
- A végkövetkeztetés logikáját, hogy a társadalomra gyakorolt demokráciatámogató hatás szükséges, hogy az erre irányuló megértés csökkenése ellen kormányozzanak, hogy egy működő demokratikus rend a polgárnak az államhoz történő hozzájárulása, és viszonzásképpen a politikai döntéshozatalban való közreműködés közötti kölcsönös kapcsolattól függ, elméletileg megmagyarázható – a feltevést magát, valamint egy lehetséges valóságos eredményt, amely a politikai/katonai realitásban láthatóvá válik, nem sikerült igazolni.

Javaslatok

A pragmatikus ajánlatok a fegyveres erők alapvető átszervezésének a kezdeményezésére azzal a javaslattal kell kezdődjenek, hogy végre kell hajtani egy elsődleges nemzeti értékelést a demokratikus társadalmi rend túlélése és katonai vezetés demokrácia-releváns működési elvei közötti kapcsolatot illetően. A strukturált elemzési modell segíti ezt az első értékelést azon felismerések által, amiket a "Mindenkori felhasználó kiinduló helyzetének értékelése" fejezet "A fegyveres erők és az állam szuverenitása" alfejezetében bemutattam.

Ha a demokrácia-kivetítés fölérendelt célja helytáll globális békerendben, akkor azt javaslom, hogy a tényezők közötti demokrácia-releváns függőségeket az "integrációs keret" több szintjén gondolják át, amint azt a "kategorizálási dimenziók/participálása" alfejezetben bemutattam.

Minthogy az elemzés lényeges felismerése a humanista általános műveltség befolyásának a túlsúlyában (a had-/vezetési tudománnyal együtt) állt, és mivel a fegyveres erők hatása a demokrácia-politikai minőségre a stratégiai értékelések/szakvélemények iránti szükséglet vonatkozásában mindinkább megjelenik, azt javaslom, hogy létesíteni kell egy egyetemi szintű terciér művelődési intézményt, amelyet a katonaság felelősen vezet és amelyet a had-/vezetési tudománynak szentelnek azzal a céllal, hogy fedezze a stratégiai értékelési kapacitás-szükségletet és

járuljon hozzá az állam átfogó ("comprehensive") védelmi feladataihoz.

Hogy a stratégiai célmeghatározási és értékelési szakvélemény észrevehető hiányát kiegyenlítsük, szükség van egy interminiszteriális törzsszervezetre, amely közvetlenül a parlament vagy a miniszterelnöki hivatal alá van rendelve. A magasabb katonai beosztásokban levőket felhívhatják arra, hogy a stratégia-fejlesztés, stratégiai célkitűzés és értékelés területén támogatást nyújtsanak, és végül katonaszakmai szempontokkal a fenyegetettség elemzéséhez hozzájáruljanak (amellyel lehetővé teszik a fenyegetés indokolatlan relativizálását). Ennek a tételnek demokrácia-relevanciája abból adódik, hogy a hosszútávú stratégia a tartós demokratikus béke elengedhetetlen előfeltételét képezi.

Ha érvényesül a belátás, hogy az államnak – a stratégiai célmeghatározás céljából – szüksége van egy interminiszteriális törzsre, amely a parlament/miniszterelnöki hivatal közvetlen irányítása alatt áll, akkor itt ajánlatos olyan katonai vezetési funkciókat bevonni, amelyek hozzájárulnak a politikai célmeghatározási folyamathoz a döntéselőkészítés időszakában. A résztvevők alkalmasságát a tercier katonai műveltség színvonala határozza meg, amelyet már eredetileg is elsődlegesen intenzifikálni kell azzal a céllal, hogy a haderő demokrácia-politikai minőségét javítsák és ezt a műveltséget mint alapot lehessen használni a "stratégiai törzsben" való részvételhez.

A politikai döntéshozóknak és haderőtervezőknek ajánlom a "vezetéstudomány" diszciplína bevezetését és támogatását a bonyolult, nehezen előrelátható helyzetek számára. Ez a diszciplína származtatható a hadtudományból és továbbfejleszhető a katonaság felelősségével. Ezzel hozzájárulhatunk a stratégiai célmeghatározási és értékelési szakvélemény országos szükségletének lefedéséhez, és meg lehet teremteni egy egyedülálló katonai jellegű az állam tercier képzési/műveltségi területén.

A kutatási eredmény a különleges kiinduló helyzettől és az elemzési modell mindenkorai felhasználójának keretfeltételeitől függetlenül ahhoz az általános központi javaslatához vezet, hogy

- tegyék az átszervezés súlypontját a fegyveres erőkből meglévő humanista általános műveltségi/képzési színvonal emelésére;
- a had-/vezetéstudomány megalapozásához, a hadászati és harcászati vezetőképzéshez használják fel a bölcsész tudományi kutatásokat, hogy a magasabb fokú képzettség és műveltség segítségével leépíthessék a demokrácia-politikai inkompatibilitást és az elkerülhetetlen és egyidejűleg szükségszerűen fennmaradó inkompatibilitási maradványokat pedig a katonaság számára tegyék emészthetővé/elfogadhatóvá.

Új tudományos eredmények

Az új tudományos eredmények (a munka innovatív többletértékét beleértve) kiindulópontja az a felismerés, hogy a fegyveres erők redimenzionálása – a demokrácia-releváns működési elvek közötti rendszerszerű függőség értékelése nélkül – megsemmisítené az állami, belső demokratikus stabilitás fenntartásának fundamentumát.

A strukturált elemzési modell segítségével megkíséreltem a fenti függőségek hiányzó értékelését pótolni, és a politikai döntési szint és a haderótervezők rendszerszerű tanácskozásához egy olyan alapot nyújtani, ami eddig még nem létezett.

Ezért a munka innovatív többletértékét a strukturált elemzési modell adja, ami háromféle módon is "eszközként" jelenik meg: Mint maga a munka elkészítésének eszköze, a nemzeti felhasználó által történő egyéni értékelés eszköze, és végül, mint olyan eszköz, aminek példaszerű alkalmazásával megvalósítható javaslatokat tehetünk a politikai döntéshozatali szint számára. Ennek a tételnek az újdonsága a következőkből tevődik össze:

- A modell könnyen adaptálható a nemzeti felhasználó szükségletéhez, mert kiinduló pozíciója a mindenkor adott szellemtörténeti fejlődésből vezethető le.
- A katonai működési elvek lehető legszélesebb spektrumát fogja át, melynek bázisán elvégezhetjük az egybevetést.
- A katonai működési elvek valamint az állam demokratikus alapelveinek az egyidejű és kiegyenlített transzformációjában csatlakozási pontoknak megfelelő rendlogikát állít fel, ami megengedi az egyes tényezők rendszerszerű kereszteződését.
- Megkülönböztet "meghajtó" és "függő" befolyási tényezőket, és a vezérlési intézkedéseknek belőlük származtatott javasolandó sorrendjében lehetőséget kínál a fegyveres erők rendszerszerű átszervezésére.
- Az átszervezési szakaszok prioritizálása, amik a vezérlési intézkedések javasolandó sorrendjéből vannak levezetve, és megengedik a legsürgősebb folyamatlépések rendszerkompatibilis leépítését abban az esetben, amikor a költségvetési eszközök nem elegendőek a fegyveres erők teljeskörű átszervezéséhez.
- A fegyveres erők rendszerszerű átszervezését lehetővé tevő „állítócsavarok” beazonosítása olyan hátrányok akaratlan megteremtése nélkül, amely hátrányok az átszervezési folyamat előnyeivel szemben túlsúlyban volnának, és így mindent megkérdőjeleznének.

Ezenkívül bebizonyítom, hogy nem szabad a haderót mint szükséges bajt tekinteni, hanem inkább mint "conditio sine qua non"-t az állam békés túlélése érdekében; az állam kizárólag az intakt

szuverenitás bázisán biztosíthat és garantálhat demokratikus jogokat és szabadságokat. Paradox módon - és ebben áll a munka innovatív többletértékének a további része – az a biztonság, amit a fegyveres erők megteremtnek, egyidejűleg a polgárok nemtörődömségének az előfeltétele is, mely a katonai védelem kikezdését és ezzel a katonaság lenézését ugyancsak lehetővé teszi, és ilymódon a védekező demokráciára való hajlandóságot jelentősen gyengíti.

Az állam demokratikus működési elveinek és a demokrácia-releváns katonai vezetési alapelvek közötti függőségek magyarázatai segítségével – a kifejlesztett interdependenciális-hálózat bázisán – egy olyan eszközt *tudtam nyújtani a politikai döntési szintnek és a haderőtervezőknek*, amely hozzájárul ahhoz, hogy biztosíthassák a békét és az állami szuverenitást egy demokratikus társadalmi rend számára a katonai erők segítségével. Egyidejűleg megengedi, hogy a demokráciával összeegyeztethető ellenintézkedéseket hajtsanak végre a fent bemutatott paradoxon ellen.

A kutatási eredmények lehetséges gyakorlati használhatósága

A kutatási eredmények használhatóságát értékelni kell alkalmasságuk szerint, hogy támogathassák a haderőtervezési folyamatot valamint a haderőreleváns politikai döntéshozatalt, a civil társadalom részére együttjáró haszon összefüggésében. A használhatóság a fenti értelemben következő eredményekben mutatható ki:

- A szellemtörténeti fejlődés elemzése, amely az elemzési modell egyéni alkalmazása számára a demokráciapolitikai kiinduló pozícióhoz vezetett, hozzájárul a nemzeti sajátosságok, illetve a különböző viselkedések jobb megértéséhez a demokratikus alapelv elfogadását illetően. Így támogatja a mélyreható többnemzetiségű együttműködést a védelmi ügyekben.
- A fegyveres erőket mint "szűrőpróbát" felhasználni a társadalom értékrendjének felmérésére - mint olyan szűrőpróbát, ami nagyon kifejező a belső katonai működési logika és a fenyegetéseknek kitett katonák miatt, amikor az alegységben, egységben harci körülmények között szolgálnak. Ez különösen szembetűnően mutatja az értékek fontosságát és azoknak szükséges korlátozásait és közvetlenül érthetővé teszi azokat. Kiinduló pont lehet a haderőtervezőknek és politikai döntéshozóknak, hogy befolyásolják az értékfejlődést, mint a fegyveres erők illetve a társadalom összedemokratikus minőségének az előfeltételét és ellenintézkedéseket hajtsanak végre.
- A fegyveres erők jelenlegi demokrácia-politikai minőségének felmérése alapként szolgál az alkalmazkodási szükség megállapításához a kívánt norma elérése szempontjából.
- A fegyveres erők demokrácia-politikai erősségei és gyengeségei vizsgálata különböző opciókat kínál az átszervezésekhez, amennyiben a fenyegetési scenárió megenged ilyen

választást.

- Egy scenárión alapuló tervezés, amely tartalmazza a túlértékelt demokrácia-kompatibilitás kihatását az alkalmazási hatékonyságra, valamint azt a megközelítést is, amely fokozatosan áldozza fel a fegyveres erők demokrácia-kompatibilitását a harci készenlét emelésének javára, megengedi a külföldi műveletek nemzeti stratégiai profiljának a meghatározását. (Azaz a választ ad a stratégiai kérdésre, hogy a demokrácia-kompatibilitás és alkalmazási hatékonyság közötti jelenlegi kapcsolat predesztinálja-e inkább a humanitárius/béketeremtő műveleteket vagy a válságterületek stratégiai erőforrásaihoz való hozzáférés megteremtése, amikor a lázítók birtokba vették ezeket a területeket a nyugati demokráciák megszarolására).
- A szinergiahatás megtalálása a humanista általános műveltség (a fegyveres erőknek a belső demokratikus működése céljából) és a magasan képzett nyugállományú katonák/katonai vezetők a civil társadalom számára is előremutató befolyása között.
- Az „állítócsavarok” felismerése – a fegyveres erők rendszerszerű átszervezése számára, amelyben az átszervezés demokrácia-kompatibilis és egyidejűleg alkalmazható irányba megy.
- Tanácsadás a politikai döntéshozatali szintnek és a haderőtervezőknek, tekintettel arra a kérdésre, hogyan tudják átszervezni a fegyveres erőket a legalacsonyabb költségek felhasználásával, valamint a megállapított „állítócsavarok” alkalmazásával, és operacionalizálásukkal a javasolt sorrendben, a demokráciakompatibilitás és az egyidejű alkalmazási hatékonyság irányába.
- Tercier művelődési intézmény alapítása, amely az egyetemi, "vezetéstudomány" (vezetés időkritikus, bonyolult, nehezen előre látható helyzetekben) elnevezésű diszciplínával képez vezetői erőket a politika, diplomácia, gazdaság és katonaság számára.
- A vezetési filozófiából (különösen a szabadkezes vezetési stílusból) levezetett absztrakt vezetési szakvélemény kísérő hatását alkalmazhatják a magángazdasági vállalatvezetésre, amellyel elérhető a munkatársak "kvázi"-demokratikus beállítottságának magasabb foka.
- Más kulturális/etnikai háttérű katonáknak a katonai egységekbe történő integrációjához való látványos hozzájárulás, amellyel hosszútávon támogatható más kulturális/etnikai háttérű civil polgárok integrációja a civil közéletbe.
- Demokráciapolitikai érzékenység átadása a fölrendelt integrációs kereteknek, amit az elemzési modell használata nyújt, és amellyel hosszútávú békeorientált megközelítéseket transznacionális/globális szinten is támogathatnak.

A jelölt téma-releváns publikációi

HOLLERER Franz / PEISCHEL Wolfgang: „Militärwissenschaft“ als Antwort auf die neuen Anforderungen an das Rollenprofil des Offiziers, in Armis et Litteris, Militärwissenschaftliche Schriftenreihe des FH-Studienganges „Militärische Führung“ an der Theresianischen Militärakademie Wiener Neustadt, Band 1, Interdisziplinäre Beiträge zur militärischen Führung, 1998, 21-52 oldal.

PEISCHEL Wolfgang: Zur Entwicklung eines Zweigespanns aus Militär- und Führungswissenschaft, in FRANK Johann, MATYAS Walter (Hrsg.): Strategie und Sicherheit 2013 - Chancen und Grenzen europäischer militärischer Integration, eine Publikation des österreichischen Bundesministeriums für Landesverteidigung und Sport, Böhlau 2013, ISBN 978-3-205-79467-7, 475-488 oldal.

PEISCHEL, Wolfgang: Die Entwicklung eines Zweigespanns aus Militär- und Führungswissenschaft – im Sinn eines Vermächtnisses Carl von Clausewitz‘?, in CLAUSEWITZ-GESELLSCHAFT [Hrsg.]: Jahrbuch 2013, Band 9, ISBN 978-3-9810794-9-4, 2014.

PEISCHEL, Wolfgang: Geistesgeschichtliche Grundlagen operativer Führung im deutschsprachigen Raum, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgabe 5/2002, 547-560 oldal.

PEISCHEL, Wolfgang: Zum Nutzen der Definition des Strategiebegriffes – eine perspektivische Betrachtung“ in BIRK, Eberhard (Hrsg.) im Auftrag der Gneisenau-Gesellschaft der OSLw e.V., GNEISENAU BLÄTTER – Band 9 (2010), „Technik-Innovation-Strategie“, herausgegeben im Auftrag der Gneisenau-Gesellschaft der OSLw e.V. von Dr. Eberhard Birk, pages 30-41, Fürstenfeldbruck, <http://www.gneisenau-gesellschaft.de>

HOLLERER Franz / PEISCHEL Wolfgang: „Leadership“ - ein Führungsprinzip zwischen Anspruch und Wirklichkeit, in Bundesministerium für Inneres (Hrsg.): .SIAK-Journal – Zeitschrift für Polizeiwissenschaft und polizeiliche Praxis – ISSN 1813-3495, .SIAK-Journal – Vierteljahresschrift: 8.Jahrgang, Ausgabe 2/2011, 18-28 oldal.

Szakmai életrajz

MMag. Wolfgang PEISCHEL, dandártábornok

Cím

Hivatal: Landesverteidigungsakademie Wien

Nemzetvédelmi Akadémia, Bécs

AG Stiftgasse, Rossauerlände 1

A-1090 WIEN

Telefon: 0043 50201 10 28900

E-posta: wolfgang.peischel@bmlvs.gv.at

Állampolgárság: osztrák

Született 1956. július 3-án Bécsben, apja Dr. Gottfried Peischel, anyja Ernestine Peischel (lánykori neve Schloeser), nős Martina Scharingerrel

Katonai/tudományos életpálya

1966-1974 Gimnázium, 1210 Bécs

1982-1985 Mária Teréz Akadémia, Bécsújhely

1991-1994 Vezérkari tanfolyam, Nemzetvédelmi Akadémia, Bécs

1991-1997 Bécsi Egyetem, politikatudomány

1994-1999 Katonai stratégiai osztály, osztályvezető, Védelmi Minisztérium Bécs

2001 "BÉCS" nevű vadászrezred parancsnoka

2001-2008 Struktúra- és programtervezési főosztályvezető ("haderőtervezés") Osztrák Véderő Vezérkar

2009- Főszerkesztő „Österreichische Militärische Zeitschrift” (ÖMZ)

Publikációs lista

Könyvekben való fejezetek

PEISCHEL, Wolfgang: Protection of Cultural Property within the Framework of Civil Military Cooperation, in MICEWSKI Edwin R. / SLADEK Gerhard: Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, A Challenge in Peace Support Operations, Publication Series of the National Defense Academy Vienna No. 4/02 and the Austrian Society for the Protection of Cultural Property No. 7, ISBN 3-901328-66-1, 1st Edition 2002, 139-153 oldal.

HOLLERER Franz / PEISCHEL Wolfgang: „Militärwissenschaft“ als Antwort auf die neuen Anforderungen an das Rollenprofil des Offiziers, in Armis et Litteris, Militärwissenschaftliche Schriftenreihe des FH-Studienganges „Militärische Führung“ an der Theresianischen Militärakademie Wiener Neustadt, Band 1, Interdisziplinäre Beiträge zur militärischen Führung, 1998, 21-52 oldal.

PEISCHEL Wolfgang: Das operative Führungsprinzip als idealtypisches Lösungsmodell für komplexe Aufgabenstellungen im militärischen Anwendungsbereich, in Armis et Litteris, Militärwissenschaftliche Schriftenreihe des FH-Studienganges „Militärische Führung“ an der Theresianischen Militärakademie Wiener Neustadt, 5/00, Umgang mit Komplexität, Führen in komplexen Systemen, 2000, 45-71 oldal.

PEISCHEL Wolfgang: Denken im Rahmen der operativen Führung, in Armis et Litteris, Militärwissenschaftliche Schriftenreihe des FH-Studienganges „Militärische Führung“ an der Theresianischen Militärakademie Wiener Neustadt, 10/01, Denken und militärische Führung – eine Herausforderung für die (Aus-) Bildung, 2001, 111-140 oldal.

PEISCHEL Wolfgang: Die Auswirkung globaler militärischer Entwicklungstrends auf die mittel- bis langfristige Streitkräfteentwicklung europäischer Staaten, in PUCHER Johann, FRANK Johann, (Hrsg.): Strategie und Sicherheit 2011, Globale Herausforderungen – globale Antworten, Böhlau Verlag 2011, ISBN 978-3-205-78630-6, 131-142 oldal.

PEISCHEL Wolfgang: Kulturelle Diversität als Bedingungsgröße für die militärische Führung, in EBNER Georg (Hrsg.): Interkulturalität als Instrumentarium für Einsatz und Führung – Teil 2, Schriftenreihe der Landesverteidigungsakademie, 5/2013, 17-36 oldal.

PEISCHEL Wolfgang: Wasser als strategische Ressource, in Kostbares Wasser, Trinkwassersicherheit – ein Gebot der Stunde?, Schriftenreihe der ABC-Abwehrschule – Band 2, in Kooperation mit dem Umweltbundesamt, April 2013, 19-30 oldal.

PEISCHEL Wolfgang: Zur Entwicklung eines Zweigespanns aus Militär- und Führungswissenschaft, in FRANK Johann, MATYAS Walter (Hrsg.): Strategie und Sicherheit 2013 - Chancen und Grenzen europäischer militärischer Integration, eine Publikation des österreichischen Bundesministeriums für Landesverteidigung und Sport, Böhlau 2013, ISBN 978-3-205-79467-7, 475-488 oldal.

PEISCHEL, Wolfgang: Die Entwicklung eines Zweigespanns aus Militär- und Führungswissenschaft – im Sinn eines Vermächtnisses Carl von Clausewitz‘?, in CLAUSEWITZ-GESELLSCHAFT [Hrsg.]: Jahrbuch 2013, Band 9, ISBN 978-3-9810794-9-4, 2014.

Folyóiratok és internet

PEISCHEL, Wolfgang / HOLLERER Franz: „Militärwissenschaft“ als Antwort auf die neuen Anforderungen an das Rollenbild des Offiziers, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgabe 4/1999, 439-450 oldal.

PEISCHEL, Wolfgang: Geistesgeschichtliche Grundlagen operativer Führung im deutschsprachigen Raum, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgabe 5/2002, 547-560 oldal.

PEISCHEL, Wolfgang: Zum Nutzen der Definition des Strategiebegriffes – eine perspektivische Betrachtung“ in BIRK, Eberhard (Hrsg.) im Auftrag der Gneisenau-Gesellschaft der OSLw e.V., GNEISENAU BLÄTTER – Band 9 (2010), „Technik-Innovation-Strategie“, herausgegeben im Auftrag der Gneisenau-Gesellschaft der OSLw e.V. von Dr. Eberhard Birk, 30-41 oldal, Fürstenfeldbruck, <http://www.gneisenau-gesellschaft.de>

PEISCHEL Wolfgang / PLATZER Christian: Guiding-Principles of Pooling & Sharing, forwarded to the seminar on Central European Solutions for Pooling & Sharing Capabilities, Budapest, 25-26 oct 2010, review on the seminar, Tamás Csiki, assistant research fellow, Institute for Strategic Defence Studies.

HOLLERER Franz / PEISCHEL Wolfgang: „Leadership“ - ein Führungsprinzip zwischen Anspruch und Wirklichkeit, in Bundesministerium für Inneres (Hrsg.): .SIAK-Journal – Zeitschrift für Polizeiwissenschaft und polizeiliche Praxis – ISSN 1813-3495, .SIAK-Journal – Vierteljahresschrift: 8.Jahrgang, Ausgabe 2/2011, 18-28 oldal.

PEISCHEL, Wolfgang: Security Sector Reform (SSR) with a focus on CEE-states - a possible way ahead; the paper had been forwarded and offered for a publication in AARMS in 2011.

PEISCHEL, Wolfgang: Editorials, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgaben 1-6/2009.

PEISCHEL, Wolfgang: Editorials, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgaben 1-6/2010.

PEISCHEL, Wolfgang: Editorials, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgaben 1-6/2011.

PEISCHEL, Wolfgang: Editorials, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgaben 1-6/2012.

PEISCHEL, Wolfgang: Editorials, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgaben 1-6/2013.

PEISCHEL, Wolfgang: Editorials, in Österreichische Militärische Zeitschrift, ÖMZ – Ausgaben 1-3/2014.